

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 45g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
Codul de procedură penală al Republicii Moldova
(*condițiile aplicării arestului preventiv*)

CHIȘINĂU

29 aprilie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA, *judcători*,
cu participarea dlui Teodor Papuc, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 18 aprilie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 aprilie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolelor 304 alin. (1), 185 alin. (1), 186 alin. (6) și 175 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de avocatul Vasile Nicoară în dosarul penal nr. 16r-253/16, aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău.

2. Sesizarea a fost depusă la Curtea Constituțională la 18 aprilie 2016, de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel (Iurie Iordan, Ghenadie Lăsăi, Silvia Vrabii), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele cauzei

3. La 15 februarie 2016, pe numele lui Dumitru Morozaan a fost emisă ordonanța de punere sub învinuire, fiind acuzat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de articolul 189 alin. (6) din Codul penal.

4. La data de 16 februarie 2016, judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, a emis în privința acestuia o încheiere privind aplicarea arestului preventiv, pe un termen de 15 zile.

5. La 28 martie 2016, la cererea procurorului, Judecătoria Centru a dispus prelungirea arestului preventiv cu 30 de zile.

6. Avocatul inculpatului a declarat recurs și în fața instanței de recurs în ședința din 5 aprilie 2016 a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 175 alin. (1), 185 alin. (1), 186 alin. (6) și 304 alin. (1) din

Codul de procedură penală, invocând faptul că punerea sub învinuire și arestul preventiv au fost executate în lipsa unor ordonanțe motivate privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere și pornirea urmăririi penale.

7. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și trimiterea sesizării la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art.140) sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 25 Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

[...]

(6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M. O., 2012, nr.263-269, art.855) sunt următoarele:

Articolul 175 Noțiunea și categoriile de măsuri preventive

„(1) Măsurile cu caracter de constrângere prin care bănuitul, învinuitul, inculpatul este împiedicat să întreprindă anumite acțiuni negative asupra

desfășurării procesului penal sau asupra asigurării executării sentinței constituie măsuri preventive.

[...].”

Articolul 185 Arestarea preventivă

„(1) Arestarea preventivă constă în deținerea bănuितului, învinuitului, inculpatului în stare de arest în locurile și în condițiile prevăzute de lege.

[...].”

Articolul 186 Termenul ținerii persoanei în stare de arest și prelungirea lui

„[...]”

(6) În caz dacă este necesar de a prelungi durata arestării preventive a învinuitului, inculpatului, procurorul, nu mai târziu de 5 zile până la expirarea termenului de arestare, înaintează judecătorului de instrucție sau, după caz, instanței care judecă cauza un demers privind prelungirea acestui termen. În cazul în care, la data adoptării sentinței, termenul arestului preventiv rămas este mai mic de 15 zile, instanța de judecată este obligată, la demersul procurorului, să se pronunțe asupra prelungirii termenului arestului preventiv până la pronunțarea sentinței.

[...]”

Articolul 304 Demersurile privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere

„(1) Temei pentru începerea procedurii de autorizare a efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere îl constituie ordonanța motivată a organului investit cu astfel de împuterniciri, în conformitate cu prezentul cod, și demersul procurorului prin care se solicită acordul pentru efectuarea acțiunilor respective.”

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În motivarea excepției de neconstituționalitate, avocatul Vasile Nicoară susține că învinuitului i-a fost aplicată măsura preventivă a arestului în lipsa unei ordonanțe motivate privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere.

11. De asemenea, autorul invocă lipsa unei ordonanțe privind pornirea urmăririi penale.

12. Potrivit autorului excepției, articolele 175 alin. (1), 185 alin. (1) și 304 alin. (1) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, în

măsura în care sunt interpretate ca permițând aplicarea măsurii arestului preventiv fără a fi emisă o ordonanță privind pornirea urmăririi penale în cazul persoanei sau a faptelor care întrunesc elementele infracțiunii.

13. Autorul excepției mai susține că articolul 186 alin. (6) din Codul de procedură penală este neconstituțional, în măsura în care procurorul nu prezintă părții apărării materialele trimise în judecată pentru confirmarea prelungirii arestului preventiv, într-un termen mai scurt de 5 zile, până la expirarea termenului arestului preventiv.

14. În viziunea autorului sesizării, prevederile contestate încălcă articolele 20, 25 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea menționează că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de avocatul Vasile Nicoară în dosarul nr.16r-253/16, aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Curtea reține că autorul excepției solicită declararea neconstituționalității articolelor 175 alin. (1), 185 alin. (1), 186 alin. (6) și 304 alin. (1) din Codul de procedură penală.

19. Curtea menționează că prevederile contestate cuprind reglementări generale privind: noțiunea și categoriile măsurilor preventive (inclusiv noțiunea arestului preventiv); termenul menținerii persoanei sub arest și posibilitatea prelungirii acestuia; temeiul pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigație sau măsurilor procesuale de constrângere.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea relevă faptul că aceasta vizează o problemă de aplicare corectă a legii, nu de constituționalitate a ei. Acest fapt rezultă din sesizare, autorul excepției de neconstituționalitate cerând declararea neconstituționalității unor prevederi legale doar pentru că autoritățile care le aplică le interpretează sau le pot interpreta greșit.

21. În acest sens, cu referire la alegațiile potrivit cărora prevederile articolelor 175 alin. (1), 185 alin. (1) și 304 alin. (1) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul aplicării arestului preventiv în lipsa unei ordonanțe motivate, Curtea reține că prevederile procesual-

penale stabilesc expres drept temei de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere „*emiterea unei ordonanțe motivate*”.

22. De asemenea, articolul 176 alin. (1) din Codul de procedură penală stabilește că măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau de către instanța de judecată, numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvârșească alte infracțiuni. De asemenea, ele pot fi aplicate de instanță în vederea asigurării executării sentinței.

23. Curtea menționează că emiterea unor acte procedurale contrare legii ține de controlul judecătoresc.

24. Potrivit atribuțiilor care i-au fost conferite prin articolul 135 din Constituție, Curtea Constituțională exercită controlul constituționalității legilor, nu și verificarea actelor procedurale întocmite de organele de urmărire penală. Atribuția controlului judiciar al procedurii prejudiciale aparține instanțelor de judecată și nu reprezintă o competență a Curții.

25. Ținând cont de cele menționate mai sus, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate nu poate fi admisă pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, al articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 175 alin. (1), 185 alin. (1), 186 alin. (6) și 304 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003, ridicată de avocatul Vasile Nicoară în dosarul penal nr. 16r-253/16, aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 29 aprilie 2016
DCC nr. 27
Dosarul nr. 45g/2016